

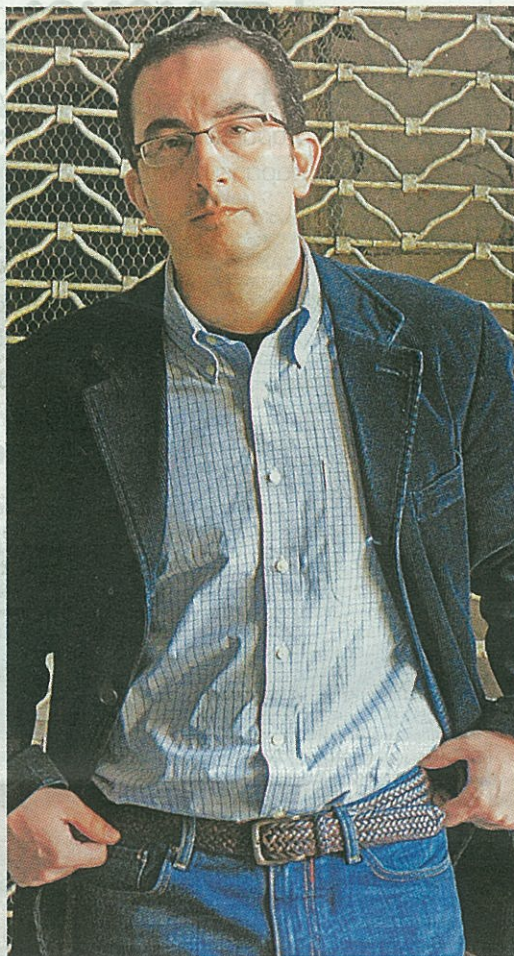
Ο οικουμενικός Αστερίου

Ολα ξεκινούν με μια μικρογραφία του παγκόσμιου χωριού σε ένα έρημο εξωτικό νησί με το κωδικό όνομα Ιόλα Μπόα. Δέκα «παίκτες» από διαφορετικές χώρες με διαφορετική κουλτούρα και προσλαμβάνουσες, επιλέγονται από ένα παντοδύναμο αμερικανικό κανάλι για να συμμετάσχουν σε ένα πείραμα συμβίωσης και επιβίωσης που θα αποτελέσει τη ναυαρχίδα του χειμερινού τηλεοπτικού προγράμματος και θα αποφέρει στον νικητή ένα εκατομμύριο δολάρια. Όλοι τους αισθάνονται μαιτωμένοι, στριμωγμένοι, απελπισμένοι και αναζητούν μια διέξοδο σε μια καινούργια ζωή. Οι οργανωτές το ξέρουν αφού έχουν ερευνήσει τα προφίλ τους, και ποτάρουν σ' αυτό στέλνοντας ως εκπροσώπους τους στο νησί τον σκηνοθέτη και τον παρουσιαστή που επίσης διμυούν για νέα καριέρα.

Το εξώφυλλο του βιβλίου

ου μεταβολίζει τα γεγονότα της διεθνούς επικαιρότητας και ζωντανεύει μπροστά μας ένα διεθνές καστ πρωταγωνιστών. Τον μαύρο σερ-φύμα του τζόγου, την κινέζα αβίστακτη οικονομολόγο που πνίγει τη μοναξιά της στο Διαδίκτυο, τον πακιστανό βιοτέχνη που διεκδικεί τον σεβασμό στη μουσουλμανική θρησκεία του, τον κενυάτη δρομέα που έχει ζήσει τις εμφύλιες σφαγές στη σαβάνα, τη λιβανέζα δασκάλα που πάσχει από καρκίνο, τον γερμανό οικολόγο που έχει ζήσει τη διάσωση των προσδοκιών του, τον γάλλο διανοούμενο, τη νεαρή αργεντινέζα ποπ τραγουδίστρια, την παλιδα των ΜΚΟ και την ελληνίδα άνεργη αρχιτεκτόνισσα που αναζητά μια ζωή «πέρα από την κονόμα, το οκτώωρο και τους συμβιβασμούς». Απέναντί τους, ο εμπνευστής του «πειράματος», ένας βετεράνος των αμερικανικών ΜΜΕ, ο οποίος

Διδάκτορας Γερμανικής Φιλολογίας, μεταφραστής γερμανών φιλοσόφων και καθηγητής σε δημόσια γυμνάσια, ο Χρήστος Αστερίου ξεχώρισε ως διηγηματογράφος από το 2003 με το «Γυμνό της σώμα» και μετά το «Ταξίδι του Ιάσωνα Ρέμβη» κυκλοφορεί σήμερα το δεύτερο μυθιστόρημά του

Χειραγώγηση

Ο υποψιασμένος αναγνώστης θα προσεγγίσει το μυθιστόρημα του Αστερίου και ως αλληγορία για όσα βιώνουμε σήμερα στην Ελλάδα του Μνημονίου. Και θα τρομάξει με τις εικόνες της αποκάλυψης που διαφαίνονται στον ορίζοντα. Ο Αστερίου σκαλίζει τις πληγές μας σε βάθος και δεν φοβάται να αντιμετωπίσει την ευρύτητα διαδεδομένη άποψη ότι είμαστε λίγο πολύ όλοι συνυπεύθυνοι για όσα μας φέρνει ο οικονομικός κίνδυνος από τις φούσκες, ψψίσαμε ή ανεχτήκαμε όσους μας οδήγησαν εκεί). «Όλοι τους ήξεραν τα ρίσκα που είχε το παιχνίδι, δεν ήταν παιδιά. Απλώς στράβωσαν τα πράγματα. Δεν μπορώ να ευθύνομαι και γι' αυτό» υποστηρίζει χωρίς ενοχές ο 70άρης ήρωάς του και αρχιτέκτονας του «πειράματος» του Ιόλα Μπόα», ξέροντας ότι κάποιοι παίκτες πνίγηκαν ή δηλητηριάστηκαν από το παιχνίδι κ.ο.κ. Όμως ο συγγραφέας μάς υποχρεώνει να ήσασκεφτούμε αυτήν την άποψη, φωτίζοντας κάποιες άλλες λεπτομέρειες. Οι εμπνευστές του «πειράματος» λ.χ. είχαν επί τούτοις επιλέξει τους συγκεκριμένους «παίκτες» και δεν δημιούργησαν προστατευτικές υποδομές για τα απρόοπτα. Με άλλα λόγια, ο Αστερίου υπαινίσσεται ότι στο σημερινό παιχνίδι της εξουσίας, οι «παίκτες» είναι πόνια ενός ευρύτερου σχεδίου. Οι εμπνευστές του γνωρίζουν τις αδυναμίες τους, τους χειραγωγούν, δεν τους προφυλάσσουν και βγάζουν την ουρά τους απέξω όταν έρθουν τα δύσκολα. Μπρρρρρ...

... και ο σκληρός μοντέρνος ανθρωπισμός

«Ως συγγραφέας αισθάνομαι ότι η εποχή δεν προσφέρεται για ενδοσκοπήσεις», μου εξηγούσε προχθές ο Χρήστος Αστερίου. «Για μένα είχε σημασία να προσπαθήσω να συλλάβω τι συμβαίνει σήμερα στον κόσμο γύρω μας κι αυτό παρά το ότι πολλοί εκτιμούν πως χρειάζεται πρώτα να κατακαθίσουν οι εντυπώσεις». Τι βλέπει λοιπόν εκεί έξω ο 40χρονος συγγραφέας; «Βλέπω να επαναπροσδιορίζεται η έννοια του ανθρωπισμού και να χάνεται η προτεραιότητα που δινόταν στην ανθρώπινη ζωή. Τα σημάδια άρχισαν να ξεχωρίζουν από την κατάρρευση εταιρειών όπως η Enron και τραπεζικών κολοσσών όπως η Lehman Brothers. Τότε η έννοια των παράπλευρων απωλειών άρχισε να αναδύεται ως φυσική συνέπεια και στους οικονομικούς πολέμους. Αυτοί οι άνθρωποι που βλέπουν τη ζωή τους να καταστρέφεται, που εξαθλιώνονται, που οδηγούνται στον αφανισμό εξαιτίας της κρίσης, είναι πλέον μια λεπτομέρεια για

το σύστημα, που τους αφήνει στην τύχη τους, δεν έχουν καν βήμα να μιλήσουν. Παρά τη μεγάλη παράδοση Διαφωτισμού, (ειδικά στην Ευρώπη) η κατάσταση φαίνεται να οδεύει και πάλι στη βαρβαρότητα. Το «παγκόσμιο χωριό» δεν λειτουργεί. Πηγαίνουμε στα αστέρια, αλλά αδιαφορούμε για το δράμα που εκτυλίσσεται δίπλα μας. Δεν είναι τυχαίο ότι η πολιτική δίνει τα νιά στις αγορές, ότι η Ανγκελα Μέρκελ διακηρύσσει πως το πείραμα της πολυπολιτισμικότητας απέτυχε, ότι 600 άστεγοι πέ-

θαναν αυτόν τον καιρό από το κρύο...». Μέσα από αυτόν τον προβληματισμό και μέσα από τον τρόπο της αποσπασματικής προφορικής αφήγησης με τα χρονικά άλματα που χρησιμοποιεί στο «Ιόλα Μπόα», ο Αστερίου συνομιλεί φανερά ή υπόρηχτα με μερικές από τις πιο ανήσυχες φωνές της παγκόσμιας λογοτεχνίας: με τον Σελίν, τον Μπολάνο, τον Ντέιβιντ Φόστερ Γουόλφ, τον Τζόνθαν Φράνζεν ή τον αργεντινό συνομιλητή του Πέδρο Μαϊράλ. Και το πιο ενδιαφέρον είναι ότι δεν καταγράφει

αυτούσιο τούτον τον προβληματισμό στο μυθιστόρημά του, αλλά τον μετασυστοιχεί σε λογοτεχνία με κλειδί τη φιλοσοφική έννοια του παιχνιδιού με κανόνες, της εμπλοκής δηλαδή στη ζωή, τόσο σε πραγματικό όσο και σε αλληγορικό επίπεδο. Εντέλει, μας λέει ο Αστερίου απηχώντας τον Σίλβερ, εκείνος που θέλει να αποσταθεί στην αποκλήση, εκείνος που θέλει να είναι άνθρωπος με όλη τη σημασία της λέξης, είναι ο homo ludens, ο ανεξάντλητα περιέργος, που «παίζει», ρισκάρει και δίνεται.